

УДК 334.72(5-11)

Дєдков М. В.¹, Загубіна В. О.²

¹ канд. іст. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ГФ-219 НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ В СХІДНІЙ АЗІЇ

Процес транснаціоналізації виробництва виник як необхідність сучасного світового господарства. Економічні процеси транснаціоналізації обумовлені найбільшою можливістю та необхідністю переміщення капіталу з країн з його відносним надлишком у країни з його дефіцитом, де є у надлишку інші фактори виробництва, які не можуть бути ефективно використані у відтворювальних процесах через нестачу капіталу.

Мультинаціональні та транснаціональні компанії виступають одними з основних драйверів розвитку транснаціоналізації східноазійського регіону. У даному регіоні склалася ситуація, яка стимулює транснаціоналізацію, а саме

– вільна ліквідність у національних компаній, які намагаються більш ефективно використовувати наявний у них капітал.

Зростання кількості транснаціональних компаній у світі значно впливає на розвиток економік країн Східної Азії. У міжнародний рейтинг 500 найбільших корпорацій світу, дохід яких становить 31,2 трлн. дол., а прибуток у 2014 р. склав 1,7 трлн. дол., та компаній, які створили понад 65 млн. робочих місць у 36 країнах світу, входять компанії з головними офісами в країнах Східної Азії. Більш детально розглянемо провідні країни цього регіону.

Японія представлена у даному рейтингу 50 компаніями, найбільша з яких – компанія Toyota Motor – займає 9 сходинку рейтингу з оборотом 247,702 млрд. дол., доходом 19,76 млрд. дол., загальними активами у 398,05 млрд. дол.

Японські корпорації активно інвестують як за кордон, так і всередині країни. Однак корпоративне інвестування має певні обмеження всередині країни, що пов'язано із соціально-економічними факторами, такими як, наприклад, старіння нації. Також досить високі фонди оплати праці японських працівників зменшують норми прибутку для корпорацій. Таким чином, японські фірми починають експансію як на ринки Східної Азії, так і на інші азійські та європейські ринки. Можна виділити основні фактори транснаціоналізації японських компаній.

Таблиця 1. Фактори транснаціоналізації японських компаній

Зовнішні умови	Стимулюючі фактори для виходу на зовнішні ринки	Фактори, що сприяють японським інвестиціям	
		Розвинені країни	Азійські країни, що розвиваються
Кон'юнктура світових товарних і фінансових ринків	Перенасичення внутрішнього ринку; макроекономічні фактори розвитку економіки Японії; нагромадження значних фінансових ресурсів	Високий попит на японську продукцію; високий потенціал ринку; значна глибина та широта ринків	Значний потенціал зростання ринків; значний потенційний обсяг ринків збуту; активний інтеграційний процес країн, що розвиваються; доступ до ринків ресурсів; високі темпи економічного

			зростання
Витрати виробництва	Висока вартість робочої сили; дефіцит людських ресурсів через старіння нації; дефіцит природних ресурсів	Добре розвинута інфраструктура; скорочення транзакційних та логістичних витрат	Відносно дешева робоча сила; високий природно-ресурсний потенціал; інфраструктура, що активно розвивається
Умови ведення бізнесу та державна політика	Висока внутр. конкуренція; зростання конкуренції на зовн. ринках через зниження глобального попиту; державна політика стимулювання здійснення зовн. інвестицій та ведення бізнесу за кордоном	Отримання іміджевих бенефіцій; відсутність торгівельних і валютних бар'єрів; стійка правова система щодо захисту інвестицій	Відсутність соціокультурних бар'єрів; довготривалі економічні зв'язки з країнами регіону; можливість налагодити кооперацію з місцевими підприємствами; досить низька конкуренція; наявність інф. щодо ведення бізнесу в країні

Наведені в табл. 1 фактори стимулюють японський бізнес активно інвестувати та здійснювати діяльність за межами країни. За даними рейтингу у 2015 р. до 100 найбільших публічних компаній світу входять 7 японських компаній, а саме:

Toyota Motor – займає 11 місце в рейтингу, з обсягом продажів на рівні 252,2 млрд. дол.

Mitsubishi – 33 місце в рейтингу, обсяги продажів – 49,2 млрд. дол.

Honda Motor – 63 місце в рейтингу, щорічний оборот компанії складає приблизно 117,1 млрд дол.

Nissan Motor – 96 місце в рейтингу, оборот компанії становить 100,7 млрд дол.

Також треба зазначити, що японські компанії входять до рейтингу 100 найкрупніших нефінансових корпорацій світу.

КНР досить жорстко регулює діяльність підприємств щодо здійснення міжнародних інвестицій. Основними державними органами КНР, що регулюють діяльність іноземних інвесторів на території Китаю, а також діяльність китайських інвесторів у зарубіжних проектах, є Державний комітет КНР з розвитку і реформ.

Таблиця 2. Фактори транснаціоналізації китайських компаній

Зовнішні умови	Стимулюючі фактори для виходу на зовнішні ринки	Фактори, що сприяють китайським інвестиціям	
		Розвинені країни	Азійські країни, що розвиваються
Кон'юнктура світових товарних і фінансових ринків	Недостатній розвиток вн. попиту; наявність значних акумульованих фінансових ресурсів; наявність передових технологій; матеріально-технічна база	Стабільний попит на продукцію; значний потенціал ринку; значна глибина та широта ринків	Значний потенціал зростання ринків; значний потенційний обсяг ринків збуту; активний інтеграційний процес країн, що розвиваються; високі темпи економічного зростання
Витрати виробництва	Невисокі витрати на робочу силу; низька кваліфікація робочої сили	Добре розвинута інфраструктура; скорочення транзакційних та логістичних витрат	Інфраструктура, що активно розвивається
Умови ведення бізнесу та державна політика	Державне управління великими інвестиціями за кордоном; становлен	Отримання іміджевих бенефіцій; стійка	Довготривалі економічні зв'язки з країнами регіону; досить низька конкуренція; наявність

	ня китайських брендів;необхідність отримання додаткових прибутків та ресурсів	правова система щодо захисту інвестицій	ь інф. щодо ведення бізнесу в країні;спрямованість державної політики на залучення інвестицій
--	--	--	--

Китайські компанії зосереджують своє виробництво на території країни – через наявність досить дешевих трудових ресурсів та матеріально-технічної бази, водночас зарубіжні активи в більшості випадків складаються з торгових представництв, відділів розробки та проектування.

Таким чином, за результатами проведеного аналізу можна стверджувати, що існують основні фактори, що забезпечують інтернаціоналізацію бізнесу корпорацій провідних країн регіону Східної Азії. Серед них можна виділити фактори, пов'язані з демографією та економікою. Сприятливі умови ведення бізнесу в інших країнах, передусім в країнах, що розвиваються та інших розвинених країнах Східної Азії, та загалом Південно-Східного регіону, сприяють міжнародному бізнесу компаній країн Східної Азії, але також вони зосереджують половину своїх активів саме у своїх країнах, тим самим підтримуючи рівень економічного зростання національних економік, рівень зайнятості та обсяг споживання.